

BRAZYLIA

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO

Marta Waclawik
TiR IV/ HOT/ Dz

Spis treści:

Wstęp	4
<u>I Podstawowe informacje</u>	<u>5</u>
1.1.1 Położenie	5
1.1.2 Ukształtowanie powierzchni	6
1.1.3 Klimat	7
1.1.4 Podział administracyjny	8
1.1.5 Ludność	10
1.1.6 Historia	11
1.1.7 Gospodarka	13
1.2. Warunki rozwoju turystyki	14
1.2.1 Flora	14
1.2.2 Fauna	15
1.2.3 Regiony turystyczne	17
1.2.4 Dostępność komunikacyjna	24
1.2.5 Brazylijska kuchnia	24
<u>II Rynek recepcji turystycznej</u>	<u>25</u>
2.1 Brazylia jako część regionu Ameryka Południowa	25
2.2 Liczba przyjazdów do Brazylii	26
2.3 Kierunki, z których przyjeżdżają turyści	26
2.4 Profil turysty odwiedzającego Brazylię	27
2.5 Cel przyjazdów	28
2.6 Długość pobytu	28
2.7 Miejsce zakwaterowania	29
2.8 Dochody z turystyki	29
2.9 Ocena zagospodarowania turystycznego przez turystów	30
<u>III Rynek emisji turystycznej</u>	<u>31</u>
3.1 Turystyka krajowa	31
3.2 Turystyka zagraniczna	32
<u>IV Znaczenie rynku turystycznego dla Polski</u>	<u>33</u>
4.1 Liczba przyjazdów do Polski	33
4.2 Kierunki, z których przyjeżdżają turyści	34
4.3 Długość pobytu turystów odwiedzających Polskę	35

4.4 Cele przyjazdów do Polski	35
4.5 Miejsce zakwaterowania	36
4.6 Wydatki na przyjazdy do Polski	37
4.7 Polonia brazylijska	37
Zakończenie	38
Bibliografia	39
Spis rysunków	39
Spis tabel	39

Poniższa praca przedstawia analizę rynku turystycznego Brazylii. Po krótkim zaprezentowaniu podstawowych informacji na temat tego kraju przedstawiono analizę rynku recepcji turystycznej, czyli wszystkie dane dotyczące profilu turysty odwiedzającego Brazylię, a także wpływy z turystyki. Następnie poddano analizie Brazylię, jako kraj emisji turystycznej, bo w końcu określić jego znaczenie dla Polski.

Brazylia nie jest doceniana przez polskich turystów. Niewiele biur podróży proponuje nam wyjazdy tam. A szkoda. Mimo problemów polityczno-gospodarczych, kraj należy do najlepiej rozwiniętych na kontynencie, dysponuje urozmaiconą bazą noclegową na wysokim poziomie, a zaplecze gastronomiczne i hotelowe brazylijskiego wybrzeża Atlantyku standardem nie odbiega od oferowanego w krajach europejskich. Stanowi więc doskonały cel wyjazdów. Dodatkowo ze względu na silne powiązania z Polską, wyjazd tak staje się jeszcze ciekawszy. Uważam, że dla nas Polaków, którym brakuje słońca i pewnej, pięknej pogody w czasie lata, Brazylia jest doskonałym miejscem gdzie można spędzić swój urlop. Kraj tryska radością. Dzikie rzeki, Puszcza Amazońska, parki narodowe a także dziedzictwo ludzkości nadają niepowtarzalnego charakteru krajowi. Dodatkowo gorące, piaszczyste plaże ciągnące się przez 7 tysięcy km wybrzeża, sąsiedztwo palm kokosowych, sprawiają że wypoczynek tam staje się magiczny. Do tego dochodzą rytmy brazylijskiej muzyki, a przede wszystkim znany na całym świecie Karnawał w Rio de Janeiro, który co roku przyciąga miliony. Brazylia nie jest jednolita kulturowo. Obserwujemy tu prawdziwą mieszaninę różnych kultur i wyznań. Mieszkają tu Azjaci- Japończycy, Koreańczycy, Chińczycy, Arabowie i wielka grupa Europejczyków, przede wszystkim Portugalczyków, Hiszpanów, Niemców, ale także Polaków.

W rozdziale pierwszym przedstawiono najważniejsze informacje na temat Brazylii. Zaprezentowano położenie kraju, ustrój, dane demograficzne, opisano klimat. Znalazł się tam również krótki rys historyczny kraju. Pojawiła się też analiza warunków rozwoju turystyki. Po florze i faunie, zaprezentowano ukształtowanie i podzielono na regiony turystyczne wraz z krótkim opisem najważniejszych atrakcji turystycznych.

W rozdziale drugim pokazano Brazylię, jako część regionu amerykańskiego. Pojawiły się liczby charakteryzujące turystykę w Brazylii. Podano liczbę turystów, wpływy z turystyki, a także przedstawiono profil turysty przyjeżdżającego na wypoczynek do Brazylii.

Rozdział trzeci to krótka analiza Brazylii jako rynku emisji turystycznej. Pokazano jakie są główne kierunki wyjazdów Brazylijczyków i wydatki, jakie przeznaczają na wypoczynek.

Zakończeniem pracy jest rozdział czwarty, który to pokazuje znaczenie Brazylii dla rynku turystycznego w Polsce, jak również związki historyczne obu krajów.

W pracy posłużono się wieloma źródłami. Po przewodnikach turystycznych o Brazylii, bardzo ważną rolę odegrał Internet. To tu na stronach ambasady, UNWTO i OECD znajdowały się wszystkie dane na temat ruchu turystycznego w Brazylii i gospodarki.

I Podstawowe informacje

1.1.1 Położenie

Brazylia, której pełna nazwa brzmi Federacyjna Republika, to największe pod względem powierzchni i liczby mieszkańców państwo Ameryki Południowej. Jej powierzchnia to 8 511 965,00 km², a więc przeszło 27 razy większa od powierzchni Polski. Terytorium Brazylii zajmuje prawie połowę powierzchni Ameryki Południowej i rozciąga się w centrum i na wschodzie kontynentu. od tej strony oblewają ją wody Oceanu Atlantyckiego.

Rys.1 Położenie Brazylii

Długość wybrzeża Brazylii wynosi 7 491 km. Kraj graniczy z dziesięcioma innymi państwami:

- Argentyną- długość granicy- 1261 km
- Boliwią- długość granicy- 4323 km
- Gujaną Francuską- długość granicy- 730 km
- Gujaną- długość granicy- 1606 km
- Kolumbią- długość granicy- 1644 km
- Paragwajem- długość granicy- 1365 km
- Peru- długość granicy- 2995 km
- Surinamem- długość granicy- 593 km
- Urugwajem- długość granicy- 1068 km
- Wenezuelą- długość granicy- 2200 km

Rys.2 Sąsiedzi Brazylii

Największą rzeką Brazylii jest przepływająca także przez Peru i Kolumbię Amazonka, która jest zarówno drugą pod względem długości rzeką świata, a jej długość to 6400 km. Źródła Amazonki znajdują się w peruwiańskich Andach na wysokości 5190 m n.p.m., skąd rzeka płynie w kierunku wschodnim przez Nizinę Amazonki. Inne ważniejsze rzeki to:

- Paraná (z wielką zapor Itaipu)
- Rio Negro
- So Francisco
- Xingu
- Madeira
- Tapajs
- Tocantins (z wielką zapor Tucuru)
- Iguau (z wodospadem Iguau)

1.1.2 Uksztowanie powierzchni

Brazylia jest krajem wyzynnym. Na pnocy kraju leży południowy fragment Wyżyny Gujaskiej. Znajduje się tu najwyższe wzniesienie kraju - Neblina, o wysokości 3014 m n.p.m. Najwisz krain geograficzną Brazylii jest Wyżyna Brazylijska, poozona na południe od Niziny Amazonki, zajmuje 60% powierzchni kraju. W rzeźbie wyżyny wyrznic można kilka paskowyzw, które porozdzielane są od siebie licznymi ancuchami górskimi i głębokimi dolinami rzek. Wschodni kraniec wyżyny ma wysokoc blisko 3 000 m n.p.m. Ku zachodowi i pnocy wyżyna stopniowo się obniza, a ku wybrzeżom Atlantyku opada strom, prawie pionow krawędzią. Porozcinana jest głęboko wciętymi dolinami rzecznyymi. Wody spływające z wyżyny tworzą tu wysokie wodospady. Najbardziej znane znajdują się na rzece Iguau i uznawane są za jedne z najpiękniejszych wodospadów świata. Najwyższym wierzchołkiem wyżyny jest Bandeira (2890 m n.p.m.).

Na zachód od Paskowyzu Centralnego znajduje się najbardziej rozległy na kontynencie obszar bagienny i torfowiskowy, zwany Pantanalem. Odznacza się stosunkowo niezmiennym środowiskiem i objęty jest ochron jako park narodowy.

Na terenie Brazylii znajduje się również największe dorzecze jednocześnie drugiej w kolejności najdłuższej rzeki świata – Amazonki. Oprócz potężnego dorzecza Amazonki, wzne są dwa inne wielkie systemy rzeczne: La Platy (Paragwaju i Parany) na południu, a na wschodzie – So Francisco.

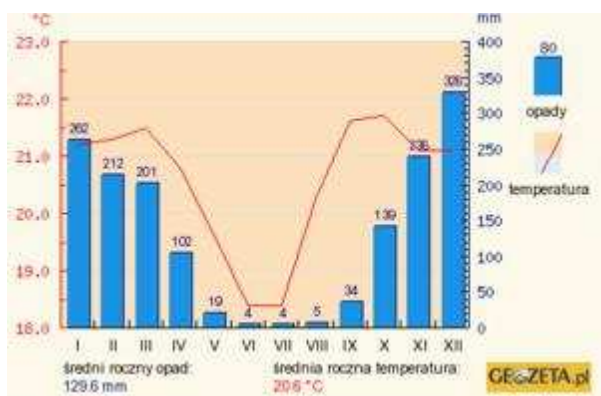
Większą część powierzchni Brazylii zajmują lasy. Prawie całe dorzecze Amazonki porasta las równikowy, w którym spotyka się wiele cennych gatunków roślin występujących tylko na tym obszarze. Wąskim pasmem wzdłuż wybrzeża w południowej części kraju ciągną się lasy podrównikowe. W głębi lądu występują suche lasy podzwrotnikowe. Środkową część wyżyny porastają sawanny.

1.1.3 Klimat

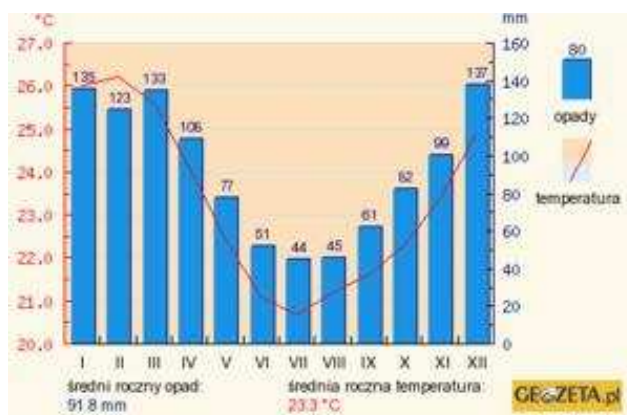
Brazylia leży w strefie klimatów gorących. Na Nizinie Amazonki panuje klimat równikowy wilgotny. Średnie roczne temperatury nie są co prawda bardzo wysokie: 24-25°C, a mimo to wysoka wilgotność powietrza z opadami rzędu 2 500 – 3 500 mm rocznie sprawia, że powietrze jest duszne i uciążliwe. Na Wyżynie Brazylijskiej dominuje natomiast typowy klimat zwrotnikowy, ze średnią temperaturą 19-26°C. Zimą sporadycznie temperatura powietrza spada poniżej 0 stopni.

Latem wyraźnie zaznacza się tam pora deszczowa. W klimacie podrównikowym suchym położona jest północno-wschodnia część kraju. Zdarzające się tu susze często mają katastrofalny charakter. Południe Brazylii to strefa klimatów podzwrotnikowych z łagodnymi zimami i deszczami przez cały rok. Na większości obszaru mogą wystąpić sporadycznie zimowe przymrozki, stanowiące duże zagrożenie dla plantacyjnych upraw kawy. Dzieje się to za sprawą zimnych mas powietrza, które mogą napływać z południa, ze strefy antarktycznej.

Rys.3 Roczny opad i temperatura w Brasili

Rys.4 Roczny opad i temperatura w Rio de Janeiro

Rys.5 Roczny opad i temperatura w Manaus

Źródło: <http://brazylia.geozeta.pl/pogoda>

1.1.4 Podział administracyjny

Brazylia jest republiką związkową podzielona na 26 stanów i 1 dystrykt federalny. Konstytucja Brazylii została uchwalona w 1988. Głową państwa i szefem rządu jest wybierany w głosowaniu powszechnym na 4 lata prezydent. Obecnym prezydentem jest Luiz Inácio Lula da Silva. Brazylia podzielona jest na pięć regionów: północny (norte), północno- wschodni (nordeste), centralny (centro), południowo- wschodni (sudeste) i południowy (sud).

Tab.1 Podział administracyjny Brazylii

	Stan	Stolica	Ludność (mln)	Powierzchnia
1	Acre	Rio Branco	0,557	152 522
2	Alagoas	Maceió	2,82	27 819
3	Amapá	Macapá	0,477	142 816
4	Amazonas	Manaus	2,81	1 570 947
5	Bahia	Salvador	13,1	564 273
6	Ceará	Fortaleza	7,43	145 712
7	Dystrykt Federalny	Brasília	2,05	5 802
8	Espírito Santo	Vitória	3,1	46 047
9	Goiás	Goiânia	5	340 118
10	Maranhão	São Luís	5,65	331 918

12	Mato Grosso do Sul	Campo Grande	2,08	357 140
13	Minas Gerais	Belo Horizonte	17,9	586 552
14	Pará	Belém	6,19	1 247 703
15	Paraíba	João Pessoa	3,44	56 341
16	Paraná	Kurytyba	9,56	199 282
17	Pernambuco	Recife	7,92	98 527
18	Piauí	Teresina	2,84	251 312
19	Rio de Janeiro	Rio de Janeiro	14,4	43 797
20	Rio Grande do Norte	Natal	2,78	53 077
21	Rio Grande do Sul	Porto Alegre	11	281 734
22	Rondônia	Porto Velho	1,38	237 565
23	Roraima	Boa Vista	0,324	224 118
24	Santa Catarina	Florianópolis	5,36	95 285
25	São Paulo	São Paulo	37	248 177
26	Sergipe	Aracaju	1,78	21 962
27	Tocantins	Palmas	1,16	277 298

Źródło: www.wikipedia.pl

Największymi miastami w Brazylii są São Paulo (15,7 mln), Rio de Janeiro (11,4 mln) i Belo Horizonte (4,98 mln).

Współczesny skład etniczny Brazylii jest odzwierciedleniem jej historii. Ponad połowę mieszkańców Brazylii stanowią ludzie rasy białej oraz kreole. Murzyni stanowią około 7% ogółu ludności, Indianie 1%. Resztę stanowi ludność mieszana - Mulaci i Metysi.

Językiem urzędowym w Brazylii jest język portugalski, który jednak różni się znacznie od używanego w Portugalii. Przede wszystkim brazylijski jest bardziej miękki i melodyjny, jest też wzbogacony szeregiem słów i zwrotów z języków brazylijskich Indian i byłych niewolników z Afryki. Różni się także pisownią. W gminie São Gabriel da Cachoeira językami urzędowymi są dodatkowo języki indiańskie: nheengatu, tukano i baniwa. Poza tym w użyciu są także włoski, hiszpański, niemiecki.

1.1.5 Ludność

Liczba ludności Brazylii wg. danych Polskiej Ambasady w Brazylii wynosi 183.987.291 (2007). Jest to szóste pod względem ludności państwo świata i najbardziej zaludniony kraj Ameryki Południowej.

Większość, bo aż 55 % ludności, to potomkowie Europejczyków, głównie Portugalczyków. 38% mieszkańców to mulaci i metysi, a 6% mieszkańców to murzyni. Zaledwie 0,2% populacji stanowią Indianie. Średnia gęstość zaludnienia to 20 osób/km². 81% Brazylijczyków mieszka w miastach.

Rozmieszczenie ludności:

* Region Południowo - Wschodni (stany São Paulo, Rio de Janeiro, Minas Gerais, Espírito Santo) - 72,4 miliony;

* Region Północno - Wschodni (stany: Bahia, Maranhão, Piauí, Ceará, Rio Grande do Norte, Paraíba, Pernambuco, Alagoas, Sergipe) - 47,7 milionów;

* Region Południowy (Paraná, Santa Catarina, Rio Grande do Sul) - 25,1 milionów;

* Region Północny (Amazonas, Pará, Rondônia, Acre, Roraima, Amapá, Tocantins) - 12,9 milionów;

* Region Środkowo-Zachodni (Mato Grosso do Sul, Mato Grosso, Goiás, Dystrykt Federalny)
- 11,7 milionów mieszkańców (w 2000 roku).

- Ludność według wieku

- o 0-14 lat - 25,3% (mężczyźni 24 554 254/kobiety 23 613 027)
- o 15-64 lat - 68,4% (mężczyźni 64 437 140/kobiety 65 523 447)
- o ponad 64 lata - 6,3% (mężczyźni 4 880 562/kobiety 7 002 217)

- Wiek (mediana)

- o W całej populacji - 28,6 lat
- o Mężczyzn - 27,9 lat
- o Kobiet - 29,4 lat

- Ludność według płci
 - o przy narodzeniu - 1,05 mężczyzn/kobiet
 - o poniżej 15 lat – 1,04 mężczyzn/kobiet
 - o 15-64 lat - 0,98 mężczyzna/kobietę
 - o powyżej 64 lat - 0,7 mężczyzn/kobiet
 - o w całej populacji - 0,98 mężczyzn/kobiet
- Przyrost naturalny - 1,008%
- Współczynnik urodzeń - 16,3 urodzin/1000 mieszkańców
- Współczynnik zgonów - 6,19 zgonów/1000 mieszkańców
- Współczynnik migracji - -0,03 migrantów/1000 mieszkańców
- Oczekiwana długość życia
 - o W całej populacji - 72,24 lat
 - o Mężczyzn - 68,3 lat
 - o Kobiet - 76,38 lat
- Rozrodczość - 1,88 urodzin/kobietę
- Umieralność noworodków –
 - o W całej populacji - 27,62 śmiertelnych/1000 żywych
 - o płci męskiej - 31,27 śmiertelnych/1000 żywych
 - o płci żeńskiej - 23,78 śmiertelnych/1000 żywych
- Współczynnik dorosłych z HIV/AIDS - 0,7% (2003)
 - o Liczba osób żyjących z HIV/AIDS - 660 000 (2003)
 - o Liczba zmarłych na HIV/AIDS - 15 000 (2003)

Źródło: www.wikipedia.pl

1.1.6 Historia Brazylii

Przed przybyciem pierwszych portugalskich kolonizatorów, obszar dzisiejszej Brazylii zamieszkiwały wędrowne plemiona indiańskie. Nie stworzyły one jednak bardziej rozwiniętej kultury.

Pierwsi Portugalczycy dotarli do wybrzeży Brazylii w 1500 r. pod dowództwem Pedra Alvareza Cabrala. Głównym artykułem handlowym stało się wówczas drzewo pau de brasil (brezylka brazylijska). Od nazwy tego drzewa powstała wówczas obecna nazwa kraju. Początkowo Portugalczycy zakładali jedynie faktorie dla robotników ścinających drzewa, dopiero w 1532 założono stałą osadę portugalską i rozpoczęto właściwą kolonizację i

ekspansję w głąb kontynentu. Zakładano też wielkie plantacje trzciny cukrowej, a do pracy zmuszano miejscowych Indian. "Polowano" na tubylców, handlowano ludźmi i niszczone indiańskie wioski.

Od XVII w. do pracy na plantacjach zaczęto także przywozić niewolników murzyńskich. Proces ten nasilił się pod koniec XVII w., gdy w regionie Minas Gerais odkryto złoża złota, a później także diamenty. Do prac wydobywczych zmuszano masowo sprowadzanych z Afryki niewolników. Gorączka poszukiwawcza stopniowo wygasła i pod koniec XVIII w. większość górniczych osad w głębi kraju opustoszała.

W 1807 r., regent Portugalii, książę João, uciekł do Brazylii i ogłosił tu powstanie Zjednoczonego Królestwa Portugalii, Brazylii i Algarve. Jego syn, Pedro, w 1822r. ogłosił niepodległość Brazylii, a siebie mianował cesarzem. Za panowania cesarza Pedra II w 1888 r. zniesiono niewolnictwo.

Rozpoczęto zakładać wielkie plantacje kawy. Spowodowało to masowy napływ imigrantów, głównie Włochów, do pracy na plantacjach. Brazylijskie Cesarstwo przetrwało jedynie do roku 1889, kiedy to wojsko, popierane przez republikańców, duchowieństwo oraz wpływowych plantatorów, obaliło cesarza i ustanowiona została republika, a dwa lata później proklamowana federacyjna konstytucja.

W 1929 r. wskutek ogólnoświatowego kryzysu upadł rynek kawy. Doprowadziło to do niepokojów społecznych i wystąpień przeciw władzy. W 1930 r. dokonano wojskowego przewrotu. Władzę w kraju objął Getúlio Vargas, wprowadzając przy pomocy wojska rządy dyktatorskie oparte na faszystowskim reżimie.

W latach 50. po przejęciu prezydentury przez Juscelino Kubitschka, nastąpił stopniowy rozwój demokracji oraz gospodarki kraju. Przeniesiono wówczas stolicę z Rio de Janeiro do nowo wybudowanej w głębi lądu Brasílii, co miało zapewnić rozwój ekonomiczno-społeczny tej części kraju. Jednak wysokie zagraniczne zadłużenie i bardzo duża inflacja spowodowały kolejny kryzys rządu i kolejny zamach stanu w 1964 r.

Dopiero w 1989 r. przeprowadzono prezydenckie wybory powszechne. Wybrany w 1992 r. na prezydenta Itamar Franco zapoczątkował okres znaczących reform *Plano Real*. Dzięki temu kraj zaczął dochodzić do gospodarczej stabilizacji. Jednak wiele problemów społeczno - ekonomicznych, jak korupcja, przemoc, przeludnienie miast, zanieczyszczenie środowiska, niedobór szkół i ośrodków zdrowia, nadal pozostaje w Brazylii nierozwiązanych.

1.1.7 Gospodarka Brazylii

Brazylia zaliczana jest do krajów rolniczych z rozwijającym się przemysłem. Uważana jest także za państwo o najbardziej nierównomiernym podziale dochodów między obywateli. Jednak mimo obecnego kryzysu gospodarczego, Brazylia uważana jest za jeden z najdynamiczniej rozwijających się krajów Trzeciego Świata.

Brazylia jest jednym z największych producentów żywności na świecie. Nazywana krajem kawy, w produkcji i eksporcie kawy zajmuje pierwsze miejsce na rynkach światowych. Najwyższy na świecie jest także eksport koncentratu pomarańczowego. Kraj jest także jednym z głównych światowych producentów soi, trzciny cukrowej, manioku, fasoli, bobu, kakao i bananów oraz ryżu. Brazylia znajduje się też w czołówce państw pod względem pogłowia bydła.

Z brazylijskich lasów pozyskuje się cenne i rzadko występujące gatunki drzew, jak mahoniowiec, palisander i kauczuk.

Państwo jest bardzo bogate w surowce mineralne. Znajdują się tu największe na świecie złoża rud żelaza, a także jedno z zasobniejszych złóż boksytów, manganu, miedzi, niklu i cyny, a także złota i diamentów. Brazylia jest także największym dostawcą kamieni półszlachetnych na rynki światowe.

Odkryte stosunkowo niedawno obfite złoża ropy naftowej i gazu ziemnego pozwoliły Brazylii stać się drugim ich producentem na kontynencie.

Kraj posiada też jeden z najwyższych w świecie potencjał hydroenergetyczny - około 90% energii elektrycznej kraju produkowana jest przez elektrownie wodne, budowane na zasobnych w wodę rzekach.

Z produktów przemysłu przetwórczego większe znaczenie eksportowe odgrywają maszyny i urządzenia, samochody, samoloty, broń oraz komputery. Brazylia jest ich głównym dostawcą na rynek Ameryki Południowej.

Podstawowym problemem jest wysokie zadłużenie zagraniczne sięgające 219,8 mld USD.

Większość zatrudnionych pracuje w usługach (53%), w przemyśle 24%, a w rolnictwie 23%.

Najczęściej eksportowanym towarem poza kawą jest wołowina (9,2%), rudy żelaza (6,6%), wyroby z żelaza i stali (4,2%), trzcinę cukrową (pierwsze miejsce na świecie), i soję (drugie miejsce na świecie). Do kraju importuje się natomiast przede wszystkim maszyny (24,3%), paliwa (23,8%) oraz artykuły konsumpcyjne (9,8%).

Tab.2 Podstawowe wskaźniki ekonomiczne

	2003	2004	2005	2006	2007
PKB ceny bieżące (w mld USD)	553,6	663,7	882,7	1067,3	1295,5
Wzrost PKB (w %) (w RS)	0,5	5,2	2,1	3,5	5,4
PKB na osobę ceny bież.(USD)	3093,0	3655,4	4792,6	5714,6	6843,6
Inflacja IPCA (w %)	9,3	7,4	5,7	3,6	4,5
Stopa bezrobocia (w %)	12,3	11,5	9,4	9,8	8,2
Produkcja przemysłowa (w %)	3,0	6,2	4,4	2,9	4,9
Nadwyżka budżetowa W %)	4,3	4,6	4,97	4,25	3,98
Dług publiczny (w % PKB)	58,6	51,8	50,9	50,0	42,7
Eksport (w mld USD)	73,1	96,5	118,3	137,4	160,6
Import (w mld USD)	48,3	62,8	73,6	91,3	120,6

Źródło: Ambasada RP w Brasili. Wydział Promocji Handlu i Inwestycji

1.2 Warunki rozwoju turystyki

Co roku do Brazylii przybywają tłumy turystów - to miłośnicy dzikiej przyrody, egzotyki i przygód, ale również zwolennicy szampańskiej zabawy z wielkim rozmachem, którą gwarantuje słynny karnawał w Rio de Janeiro. Brazylia to kraj niewyobrażalnych rozmiarów, słynący z setek wspaniałych plaż, które są obiektem narodowej pasji i jednocześnie rozrywki jej mieszkańców, fascynuje niespotykaną muzykalnością i poczuciem rytmu u każdego Brazylijczyka. Kraj zachwyca pięknem i wirtuozerskim poziomem piłki nożnej, a przede wszystkim spontanicznością ludzi, przyjacielskością i radosnym pragnieniem życia.

Brazylijska architektura świadczy dziś o burzliwych losach kraju – niegdyś zamieszkiwali tu rdzenni Indianie, w czasach wypraw odkrywczych, wraz z nadejściem renesansu, ziemie dzisiejszej Brazylii zajęli Portugalczycy i uczynili z niej swoją kolonię

1.2.1 Flora

Amazoński las deszczowy zajmuje obszar 3,6 mln km² w samej Brazylii oraz 2,4 mln km² w krajach sąsiednich. Jest to największy na świecie las tropikalny i najbardziej pod względem biologicznym zróżnicowany ekosystem, w którym żyje 20% gatunków ptaków i

roślin, 10% znanych na świecie gatunków ssaków oraz 10 do 15 razy więcej gatunków ryb niż w Europie. Do roku 2000 około 14% brazylijskich amazońskich lasów deszczowych uległo całkowitemu zniszczeniu, głównie za sprawą wyrębu drzew, hodowli i wypasu bydła, budowy dróg, aktywności górniczej, przedsięwzięć hydroelektrycznych i drobnego osadnictwa. Ciągący się wzdłuż południowo-wschodniego wybrzeża atlantycki las deszczowy skurczył się o 7% w stosunku do stanu przed przybyciem europejskich osadników. Ponad połowa spotykanych tutaj gatunków drzew ma charakter endemiczny.

Caatinga, naturalna roślinność większości północno-wschodniej części brazylijskiego interioru, ogranicza się głównie do kaktusów i kolczastych krzaków. *Cerrado*, typowa trawiasta sawanna porośnięta z rzadka pojedynczymi drzewami, pokrywa centralne płaskowyże Brazylii, choć ponad połowa oryginalnej roślinności tego ekosystemu już nie występuje.

Pantanal, 230 tys. km² terenów podmokłych na styku trzech państw: Brazylii, Paragwaju i Boliwii, jest największym tego typu ekosystemem na świecie. Ponadto ma ogromnie zasobne obszary lęgowe wszelkich zwierząt; w rzeczywistości panują tutaj lepsze warunki do obserwowania dzikiej przyrody niż w Amazonii.

1.2.2 Fauna

Brazylia zajmuje pierwsze miejsce na świecie pod względem liczby występujących tu gatunków roślin (55 tys.), ryb słodkowodnych (3 tys.) i ssaków (ponad 520). Różnorodność ptasiej fauny uplasowała kraj na trzecim miejscu (1622 gatunki), a piątą pozycję dało Brazylii bogactwo świata gadów (468).

Wiele brazylijskich gatunków zwierząt występuje powszechnie na terenie całego kraju, zamieszkując czasami zupełnie odmienne ekosystemy. Na przykład jaguar, największy brazylijski kot, spotykany jest zarówno w lasach deszczowych Amazonii i atlantyckiego wybrzeża, jak również na sawannach cerrado i na obszarach Pantanal.

Także inne duże brazylijskie ssaki można odnaleźć w zróżnicowanych środowiskach; dotyczy to piątki innych dużych kotów, jak puma, ocelot, margaj, kot tygrysi i puma brązowa, zwana jaguarundi, oraz mrówkojada olbrzymiego, wielu odmian leniwców (najliczniejszych w Amazonii) i pancernika. Powszechne są małpy kapucynki i wyjce oraz niewielkie małpki sajmiri (najpowszechniejszy w Amazonii przedstawiciel naczelnych). Do atrakcji należą także: puszysty i długonosy koati z rodziny szopów, ogromna wydra rzeczna, wilk grzywiasty, tapir, podobne do dzika pekari, jelenie wirgijski i moczarowy, kapibara

(największy na świecie gryzoń, długość ciała do 1 metra), często spotykany w Amazonce i jej dopływach delfin inja oraz amazoński manat, jeszcze większy mieszkaniec tej rzeki.

Będąc w Amazonii lub Pantanal, nie można pominąć aligatorów. Jeden z pięciu gatunków zamieszkujących Brazylię, kajman czarny, osiąga długość do 6 metrów.

Brazylię zamieszkuje ogromnie bogaty świat ptaków. Największym tutejszym ptakiem jest osiągający wysokość do 1,4 metra podobny do strusia nielotny nandu, który występuje na terenach cerrado i w Pantanal. Bajecznie kolorowe ary i inne papugi, tukany i trogony reprezentowane są przez dziesiątki gatunków. Przy odrobinie szczęścia w Amazonii lub Pantanal można spotkać arę żółtoskrzydłą oraz najpospolitszą arę araruane. Niestety, piękne ubarwienie ar powoduje, że stają się one głównym celem nienasyconych kłusowników.

Kolibry, wyróżniające się olśniewająco opalizującym upierzeniem, można spotkać właściwie w każdym zakątku Brazylii, nie wyłączając miast. Poetycko nazywa się je tam beija-flor (kwiat-pocałunek).

Władcą amazońskiego świata ryb jest dochodząca do 3 m długości pirarucu. Jej czerwone i srebrzysto-brązowe wzory na łuskach układają się w motywy podobne do spotykanych w chińskim malarstwie. Niesławne piranie są reprezentowane przez 50 gatunków, żyjących w dorzeczu Amazonki, Orinoko, Paragwaju i São Francisco oraz w rzekach obu Gujan.

Ochronie podlega ponad 350 różnorodnych obszarów, w tym parków narodowych, parków stanowych, ścisłych rezerwatów (powołanych do ochrony tradycyjnych obyczajów i sposobów życia ludności rolniczej zajmującej się m.in. pozyskiwaniem żywności, zbieraniem owoców i orzechów oraz rybołówstwem) i innych, późniejszych kategorii. Poziom ochrony prezentowany przez poszczególne placówki jest zróżnicowany; spory (negatywny) wpływ na taki stan rzeczy ma brak sponsorów i powszechna korupcja.

Do najbardziej znanych parków należą:

Parque Nacional da Chapada Diamantina – Północny Wschód

Parque Nacional da Chapada dos Guimarães – Środkowy Zachód

Parque Nacional da Chapada dos Veadeiros – Środkowy Zachód

Parque Nacional da Serra dos Órgãos – Południowy Wschód

Parque Nacional de Aparados da Serra – Południe

Parque Nacional dos Lençóis Maranhenses – Północny Wschód

1.2.3 Regiony turystyczne

Uwzględniając walory przyrodnicze, antropogeniczne i stopień rozwoju turystyki, wydziela się w Brazylii pięć podstawowych regionów turystycznych: Północno-Wschodni, Południowo-Wschodni, Południowy, Środkowo-Zachodni i Północny (Amazonia).

Rys.6 Rejony turystyczne Brazylii

Region Północno-Wschodni (Nordeste)

Region ten obejmujący 1,5 mln km² i stanowi historycznie najstarszą część zasiedlonej Brazylii. O jego atrakcyjności turystycznej decydują przede wszystkim zabytki najstarszych miast brazylijskich - Olinda, Recife, Salvador, Sao Luis, oraz miejscowy folklor pozostający pod silnym wpływem kultury afrykańskiej, jak również malownicze targi w Agua do Meninos, Sao Joaquim. Nordeste jest regionem wyżynnym o rzeźbie mało urozmaiconej, z wyjątkiem środkowej części stanu Bania, gdzie wznosi się pasmo Serra Geral (1850 m n.p.m.). Charakterystyczną cechą jest tu niedobór wilgoci. W części centralnej ilość opadów wynosi 400-500 mm rocznie, a na wyżynie Borborema nie przekracza nawet 300 mm. Przeważającą część regionu porasta caatinga i tylko w części zachodniej, gdzie swoją obecność zaznacza Nizina Amazonki, występują wilgotne lasy równikowe typu hylea.

Salvador (d. Bahia) - najbardziej afrykańskie miasto Brazylii, leżące nad zatoką Wszystkich Świętych, przez ponad dwa stulecia było stolicą kraju (do 1763 r.). Bogatą, kolonialną architekturę miasta reprezentują stare forty, barokowe kościoły (37 świątyń) oraz klasztor Carmo (ob. miejsce festiwali filmowych). Wzdłuż wybrzeża, pośród urozmaiconej rzeźby wzgórz i dolin, ciągną się piaszczyste plaże - Pituba, Amaralina, Itapao (nad laguną Abaete). Dużą atrakcją Salvadoru są ceremonie magiczne, pochodzenia afrykańskiego, m.in. condombles - wielogodzinna msza pogańska, capoeiras - zapasy afrobrazylijskie.

Recife - założone w 1531 r., leży u ujścia rzek: Beberibe, Capibaribe, Tejipio. Liczne kanały i mosty sprawiły, że nazywane jest "Brazylijską Wenecją". Z okresu świetności miasta, która związana była z rozwojem plantacji trzciny cukrowej, zachowały się liczne zabytki, w tym katedra (XVII w.), bazylika i pałac gubernatorski (XVIII w.) oraz holenderski fort Buraco.

Na północ od Recife położone jest równie stare miasto Olinda (1530 r.), z zabytkową architekturą holenderską, klasztorem Nossa Senhora de Carmo (XVIII w.), kościołami Sao Francisco de Paula, Sao Bento, Misericordia (wszystkie z XVIII w.). Olinda jest dużym kąpieliskiem morskim, ważną strefą wypoczynkową dla mieszkańców Recife.

Sao Luis - miasto założone przez Fraiv cuzów w 1682 r., nazywane jest "Atenami Brazylii". Znajdują się tu liczne placówki naukowe i wyższe uczelnie. Kolonialna zabudowa miasta, uważana jest za jedną z najciekawszych w kraju.

Region Południowo-Wschodni (Sudeste)

Jest to najważniejszy region turystyczny kraju, a jednocześnie najgęściej zaludniony, najsilniej zurbanizowany obszar, "serce" nowoczesnej Brazylii. Sudeste jest krainą wyżynną, z rzeźbą o charakterze górskim, często niejednorodną. Od południa i wschodu obszar wznosi się stromo nad wąskimi nadbrzeżnymi nizinami, natomiast łagodną pochyłością opada w kierunku północno-zachodnim. Klimat równikowy ulega tu modyfikacji w związku z wysokością nad poziomem morza. Naturalną formacją roślinną jest nadbrzeżny las równikowy oraz campos cerrados - drzewiasta sawanna występująca w części północno-zachodniej.

W granicach Sudeste wydzielić można trzy podregiony turystyczne, które zawierają się w granicach stanów: Rio de Janeiro, Sao Paulo i Minas Gerais.

Rio de Janeiro- Pas progów uskokowych gór Serra do Mar i Serra dos Órgaos dzieli ten stan na dwie części. Południową - nadbrzeżną, z niskimi płaskowyżami i równinami aluwialnymi, przecinaną pojedynczymi wzniesieniami, tzw. morros, oraz północną - stanowiącą zapadlisko rzeki Paraíba. Wzdłuż wybrzeża (należącego do najatrakcyjniejszych na świecie) ciągną się kąpieliska morskie, grupujące się w trzech regionach: nad zatoką Ilha Grande (pomiędzy Parati a Angra dos Reis), w granicach miasta Rio de Janeiro oraz wokół przylądka Frio (Armacao dos Buzios, Cabo Frio).

Wielki rozwój inwestycji turystycznych obserwuje się również w miejscowościach górskich, a szczególnie w Serra dos Órgaos (2245 m n.p.m.)- Rozbudowie ulegają tam modne i często odwiedzane uzdrowiska klimatyczne, jak Teresópolis czy Nova Friburgo. Rio de Janeiro - leżące nad zatoką Guana-bara, wśród granitowych "głów cukru", jest jednym z najpiękniejszych miast świata. Założone przez Portugalczyków w 1565 r. jako kolonia La France Antarctique dla uchodźców hugonockich, po kilkuletniej wojnie odzyskane zostało przez Portugalczyków (1567 r.). W okresie początków osadnictwa portugalskiego ufortyfikowano wzgórze Urca i Morro do Castelo, a następnie rozbudowano obecną dzielnicę staromiejską z katedrą (1755 r.), pałacem wicekrólów Brazylii, Izbą Deputowanych oraz licznymi, w większości barokowymi kościołami: Nossa Senhora da Gloria, Nossa Senhora do Canno, Sao Pedro. W latach 1763-1960 Rio de Janeiro było stolicą Brazylii. Współczesne Rio de Janeiro, które zasadniczej przebudowie uległo na początku XX w., jest miastem bardzo nowoczesnym, o interesujących rozwiązaniach architektonicznych i urbanistycznych. Znajdują się tu trzy uniwersytety, wyższe szkoły techniczne i rolnicze, instytut medycyny tropikalnej, Biblioteka Narodowa, liczne teatry, muzea, wielkie ogrody - botaniczny i zoologiczny, parki i tereny rekreacyjno-sportowe, w tym największy stadion świata - Maracana - mogący pomieścić 200 tys. widzów. Nad miastem dominuje szczyt Corcovado (704 m n.p.m.) z 38-metrowym posągiem Chrystusa Odkupiciela. W południowej części miasta, w otoczeniu morros, jeziora Rodrigo de Freitas i wybrzeża morskiego, położona jest dzielnica Copacabana. Dzięki wyposażeniu w placówki handlowe, hotele, rozbudowanemu działowi rozrywek (16 kin, 9 teatrów, 89 restauracji, 63 nocne lokale) oraz pięknym piaszczystym plażom (Leblon, Ipanema, Copacabana) dzielnica ta stała się wielkim turystycznym centrum Rio de Janeiro. Wielką atrakcją miasta jest karnawał, którego kulminacja przypada na ostatnie cztery dni poprzedzające post.

Sao Paulo- największe miasto Brazylii (12,6 mln mieszk.) leży na krystalicznym płaskowyżu, na wysokości 700-850 m n.p.m. Od chwili utworzenia w 1554 r. misji jezuickiej i założenia w sześć lat później Vila de Sao Paulo, rozwój tego miasta aż do XIX w. był bardzo powolny. W wyniku nagminnej migracji, którą wywołał tu tzw. cykl kawy, w ciągu kilkudziesięciu lat Sao Paulo z małego miasta przekształciło się w wielki ośrodek przemysłowy, handlowy i naukowy (m.in. Instytut Butanta, specjalizujący się w produkcji szczepionek przeciwko jadowi węży). Historyczne centrum miasta, zagubione w nowoczesnej architekturze, tworzą wąskie ulice, handlowe pasaże, rozciągające się w pobliżu Placu

Katedralnego i kolegium Jezuitów (XVI w.). W zachodniej części Sao Paulo znajduje się jego współczesne centrum z bardzo śmiałymi rozwiązaniami architektonicznymi (m.in. gmach Copin z falistą fasadą, wieżowiec hotelu Hilton, najwyższy brazylijski "drapacz chmur" - budynek Italia).

Wybrzeże morskie, oddalone od Sao Paulo o ok. 80 km, jest podstawowym terenem wypoczynkowym wielkiej metropolii, z którym łączy go wybudowana w 1976 r. ośmiopasmowa autostrada. Kąpieliska koncentrują się w pobliżu Santos (wielki wywozowy port kawy) - Sao Vicente, Sao Sebastiao (z piękną kolonialną zabudową) i Itanhaem. Dużą popularnością cieszy się również uzdrowisko Guarujá, znajdujące się na niewielkiej wyspie Santo Amaro.

Minas Gerais. Rozwój tego stanu związany jest z eksploatacją wielkich bogactw mineralnych jakie tu występują. Na przełomie XVII i XVIII w. "cykl złota i diamentów" doprowadził do przekroczenia trudno dostępnych gór nadbrzeżnych i masowej imigracji ludności na wyżynne tereny Minas Gerais. Z okresu tego zachowały się miasta - muzea, ocalałe zabytki minionej, kolonialnej świetności regionu.

Ouro Preto ma liczne kościoły barokowe (Sao Francisco de Assis, Nossa Senhora do Canno, Nossa Senhora do Pilar), fontanny, mosty z XVIII w., muzea: pieniądza (w pałacu Casa dos Pilar) i mineralogii (w pałacu miejskim) oraz najstarszy teatr w Brazylii.

Diamantina - zespół zabudowy kolonialnej z XVIII w. z muzeum diamentów. Sabara - kościoły Nossa Senhora do Carmo, Nossa Senhora do Rosario dos Pretos, kaplica Nossa Senhora do O oraz muzeum złota.

Sao Joao del Rei - katedra Nossa Senhora do Pilar, kościoły Sao Francisco de Assis, Nossa Senhora do Carmo, muzeum historyczne.

Congonhas do Campo - kolonialne miasteczko z XVIII-wieczną zbudową, sanktuarium drogi krzyżowej Bom Jesus de Matozinhos.

Obecnie na rozwój tego stanu decydujący wpływ ma wydobywanie rud żelaza, manganu, magnezu i boksytów. Mi nas Gerais jest wiodącym w Brazylii ośrodkiem hutniczym - 50% produkcji surowca żelaza, 35% stali. Stolicą stanu jest od 1897 r. miasto Belo Horizonte. Położone w pobliżu sztucznego zbiornika wodnego Pampulha, jest nowoczesnym miastem, którego planową rozbudowę rozpoczęto pod koniec XIX w. Centralną jego część (Praca Sete) zajmują wielkie magazyny, banki, hotele, tworzące centrum handlowo-usługowe. Z racji

swego położenia (835-1195 m n.p.m.) i umiarkowanego, suchego klimatu, Belo Horizonte jest znaną miejscowością uzdrowiskową odwiedzaną chętnie przez ludzi zagrożonych chorobą płuc, dlatego też w latach trzydziestych, przy rozbudowie miasta, dzielnicę przemysłową (Ciudad Industrial) usytuowano na południowy- wschód od centrum stolicy.

Region Południowy (Sul)

Region Południowy zajmuje najbardziej na południe wysuniętą część Wyżyny Brazylijskiej, opadającej ku morzu krawędzią gór Serra do Mar. Szczególne cechy krajobrazu nadają mu bazaltowe płaskowyże, porośnięte przez lasy araukariowe. Rzeki regionu obfitują w liczne progi i wodospady, z których Iguacu (od 1939 r. park narodowy) i Sete Quedas, należą do największych w świecie. Region Południowy znajduje się pod wpływem klimatu zwrotnikowego. Cechują go jednak stosunkowo niskie temperatury powietrza, a nawet mrozy (śr. roczna temp. nie przekracza 22°C).

W procesie zagospodarowania stanów południowych dużą rolę odegrała imigracja z Europy, w większości z Niemiec, Włoch oraz państw słowiańskich, wśród których poważną grupę stanowili Polacy. Z tego okresu zachowały się liczne ośrodki miejskie, gdzie imigranci kultywują rodzime tradycje i folklor - Dois Irmaos, Nova Petropolis (Niemcy), Caxias do Sul, Bento Boncalves (Włosi), Vera Guarani, Prudentópolis (Polacy, Ukraińcy). W przygranicznych z Paragwajem obszarach, w dorzeczu Piguiri i Ivai, znajdują się ruiny siedmiu redukcji jezuickich (m.in. Gu-afra, Tape, Itatin), które w XVII i XVIII w. tworzyły część tzw. "republiki jezuickiej" (patrz Paragwaj).

Region Środkowo-Zachodni (Centro-Oeste)

Jest to wielki region o powierzchni blisko 1,9 mln km², położony w środkowej części kontynentu południowoamerykańskiego. W jego krajobrazie przeważają wielkie płyty osadowe, tzw. chapadões, o łagodnie sfalowanych powierzchniach, poprzecinanych dolinami o stromych zboczach. Większą część regionu pokrywa sawanna, a lasy występują głównie na pograniczu z Amazonią (północo-wschód). Panuje tu klimat podzwrotnikowy, z małymi różnicami termicznymi w ciągu roku i sumą opadów sięgającą od 1000 do 2000 mm rocznie. W zachodniej części Centro-Oeste, w pobliżu granicy z Boliwią, rozciąga się największy w Ameryce Południowej obszar bagienny, zajmujący powierzchnię blisko 100 tys. km². W 1982

r. utworzono tam park narodowy Pantanal Matogrossense (5 tys. km²), gdzie reprezentowane są wszystkie typowe dla tego obszaru formacje roślinno-glebowe. W granicach regionu znajdują się ponadto dwa inne parki narodowe: Ilha do Bananal (utworzony na wyspie Bananal o powierzchni 30 tys. km², na rzece Araguaia, z rezerwatem Indian Caiapós) i Salto de Itiguara w pobliżu stolicy kraju - Brasílii. Idea założenia stolicy na Płaskowyżu Centralnym (Planalto Central - 1000 m n.p.m.), propagowana już od 1823 r., przyjęła realny kształt za prezydentury J. Kubitschka. W 1956 r. rozpoczęto budowę miasta, które w cztery lata później (27 kwietnia 1960 r.) zostało stolicą Brazylii. Założenia urbanistyczne (na planie "samolotu") i architektoniczne miasta Brasílii położonego w sąsiedztwie sztucznego jeziora Paranoa stworzyli Oscar Niemeyer i Lucio Costa. Charakterystyczny jego pejzaż tworzą: jedna oś wschód-zachód - funkcjonalna i monumentalna, druga północ-południe, wygięta w łuk - mieszkaniowa. Godne podziwu są tu osiągnięcia architektury, jak: parlament, katedra czy gmach Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Region Północny (Amazonia)

Region Północny, zwany potocznie Amazonią, zajmuje obszar ponad 3,5 mln km², tj. 42% terytorium Brazylii. Jego centrum tworzy Dładowa nizina, którą przecina rzeka Amazonka i jej liczne dopływy. Typowymi formami geomorfologicznymi, które tu występują, są niskie (ok. 100 m) płyty piaszczysto-gliniaste, oddzielone od aluwialnej doliny niewysokimi skarpami.

Rys.7 Nizina Amazonki

Amazonka, stanowiąca podstawowy szlak wodny tej części kontynentu, rozlewa się na kilka, a przy wyższych wodostanach, nawet na kilkadziesiąt kilometrów. Przy ujściu dzieli się na dwa ramiona, między którymi znajduje się, częściowo zabagniona wyspa Marajó (42 tys. km²). Przeważającą część regionu (ok. 80%) porasta największy na świecie kompleks wilgotnych lasów równikowych.

Amazonia, pomimo dużej atrakcyjności turystycznej wynikającej z niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, ze względu na bardzo ograniczoną dostępność komunikacyjną oraz znikomą wielkość bazy noclegowej, znajduje się na marginesie ruchu turystycznego.

Najważniejszymi ośrodkami turystycznymi są tu: położone na wybrzeżu miasto Belem oraz oddalony o 700 km od niego rzeczny port Manaus.

Belem - założone w 1615 r. wokół fortu Castello, leży nad rzeką Tocantins, w pobliżu wyspy Marajó. Zachowały się tu zabytki architektury sakralnej z XVII i XVIII w., jak katedra i kościół jezuitów. W pobliżu parku Rodriques Alves znajduje się Muzeum Goeldi, gromadzące bogatą kolekcję ceramiki pochodzącej z wyspy Marajó.

Manaus - stolica stanu Amazonas, jest największym portem śródlądowym dorzecza Amazonki, położonym nad rzeką Negro w pobliżu jej ujścia do Amazonki.

Miasto założone w 1669 r., szczyt rozwoju osiągnęło w okresie boomu kauczukowego. Wzniesiono wówczas wiele interesujących obiektów, z których najoryginalniejszym jest opera, będąca kopią mediolańskiej La Scala (1896 r.). Jedną z osobliwości miasta są pływające domy (cidade flutuante), zbudowane zazwyczaj z odpadów pochodzących z okolicznych tartaków, które zamieszkuje ponad 25 tys. osób. Na początku lat siedemdziesiątych zbudowano tu wiele nowych hoteli, zmodernizowano plażę Ponta Negra, jak również zagospodarowano turystycznie wybrzeże jeziora Januar

Tab.3 Najczęściej odwiedzane miejsca

Miasto	1998	1999	2000	2001	2002
Rio de Janeiro - RJ	30.2%	32.5%	34.1%	28.8%	38.6%
Sao Paulo - SP	18.4%	13.7%	19.7%	17.0%	20.8%
Salvador - BA	10.9%	12.7%	13.5%	11.1%	12.8%
Foz do Iguacu - PR	8.9%	11.8%	12.9%	11.5%	9.3%
Recife - PE	7.2%	6.4%	5.8%	7.3%	8.2%
Porto Alegre - RS	7.9%	6.0%	5.9%	7.1%	7.9%
Fortaleza - CE	4.6%	4.7%	5.4%	5.6%	7.2%
Florianópolis - SC	14.0%	17.7%	18.7%	15.8%	6.4%
Camboriú - SC	5.1%	4.9%	6.6%	4.9%	3.7%
Búzios - RJ	5.4%	4.6%	4.0%	3.9%	3.6%

Źródło: www.v-brazil.com

1.2.4. Dostępność komunikacyjna

Do Brazylii najlepiej wybrać się drogą lotniczą. Wiele międzynarodowych linii lotniczych oferuje przeloty do Brazylii, jednak bezpośrednie połączenie z Polską nie istnieje. Podróż z Polski może odbyć się jedynie z przesiadką w większym europejskim lub amerykańskim mieście, np. Frankfurt, czy Chicago. Linie lotnicze obsługujące loty do Brazylii to m.in. Aerolineas Argentinas, Aeroperu, Air France, Alitalia, American Airlines, Avianca, British Airways, Continental Airlines, Delta Airlines, Iberia, Lan Chile, Lufthansa. Można także dostać się tam drogą lotniczą z Argentyny (samoloty z między Rio de Janeiro a Buenos Aires kursują kilka razy dziennie), Boliwii (pięć razy w tygodniu kursują samoloty linii Varig między La Paz a Rio), Kolumbii (dwa połączenia tygodniowo), Gujany, Paragwaju, Peru, Urugwaju, Wenezueli.

Do Brazylii można wybrać się również drogą morską. Nie ma co prawda statków pasażerskich kursujących regularnie do Brazylii, ale można skorzystać z usług linii Linea C, która obsługuje rejsy wzdłuż wybrzeża atlantyckiego Ameryki Południowej.

1.2.5 Brazylijska kuchnia

Kuchnia brazylijska słynie przede wszystkim z obfitości podawanych posiłków. W sztuce kulinarnej Brazylijczyków dominują mięsa i niezbędne do ich serwowania sosy. Sosy przyrządzane w Brazylii mają intensywne smaki i często są pikantne a nawet bardzo pikantne. Brazylijczycy nie przepadają zaś za pikantnymi daniami. Głównym sposobem przygotowywania posiłków jest w Brazylii grilowanie. Griluje się w każdym zakątku Brazylii od Rio Grande Do Sul, przez Rio De Janeiro, Sao Paulo, Mato Grosso i dorzecza Amazonii aż do Rio Grande Do Norte. Na grilu podsmaża się praktycznie wszystko, od wszelkiego rodzaju mięs, przez ryby do owoców. W kuchni brazylijskiej są wykorzystywane wszystkie rodzaje mięsa począwszy od wieprzowiny a kończąc na drobiu. W czasie posiłków można przebierać w różnorodności dań, można wszystkiego próbować po trochu, jednak nawet i na to może nie wystarczyć miejsca w żołądku. Wszystkie mięsa przed podaniem są oczywiście marynowane w odpowiednim sosie, który nadaje miękkości oraz zapachu. Do tradycyjnych dań Brazylii należy zaliczyć feijoada completa (gulasz z dodatkiem fasoli, suszonego mięsa, ogonami wieprzowymi, kiełbasą, szczypiorkiem, czosnkiem oraz papryczkami) oraz sopa de palmito (zupa z serc palmowych). Przed każdym posiłkiem podawane są napoje alkoholowe min. caipirinha (wódka z soku z trzciny cukrowej) lub bezalkoholowe napoje min. ipanemę.

Brazylijczycy uwielbiają słodkości, dlatego też ich desery są niesamowicie słodkie i pyszne np. beijinhos de coco (kulki z żółtek, skondensowanego mleka oraz wiórków kokosowych), cajuzinho (Kuleczki z czekolady i orzeszków ziemnych).

Kuchnia Brazylijska czerpie wzorce z różnych kultur, głównie europejskich i jest wzorem przejmowanym w państwach sąsiadujących (Argentyna, Paragwaj, Urugwaj, Boliwia, Peru, Columbia i Wenezuela), czyli praktycznie w całej Ameryce Południowej.

II Rynek recepcji turystycznej

2.1 Brazylia, jako część regionu Ameryka Południowa

Aby łatwiej ocenić sytuację rynku turystycznego Brazylii przyjrzyjmy się najpierw najważniejszym danym dotyczącym regionu. Brazylia według podziału UNWTO należy do regionu Ameryki i subregionu Ameryka Południowa. Po takich krajach jak Argentyna, Peru, Chile, Boliwia, Kolumbia, Wenezuela, jest ona największym krajem tego kontynentu.

UNWTO podaje, że w 2007 roku liczba turystów odwiedzających Amerykę Południową wyniosła 19,9 mln osób, a w porównaniu z rokiem 2006 był to 6,4% wzrost. Od kilku lat odnotowuje się stały stopniowy wzrost liczby przyjazdów do tego regionu, a jego średnia wysokość to 3,9%. Brazylia z wynikiem niecały 1% wypadła słabo w porównaniu z Kolumbią (13%), czy Ekwadorem (13%). Należy jednak zwrócić uwagę, że te kraje dopiero zaczynają istnieć na międzynarodowym rynku turystycznym, a Brazylia ma już na rynku mocną pozycję.

Tab.4 Kraje świata przyjmujące największą liczbę turystów

		Źródła danych	1995	2000	2005	2006	2007	Zmiana % 07/06
	Świat ogółem	TF	536,0	683,0	803,0	847,0	903,0	6,6
3	USA	TF	43,5	51,2	49,2	51,0	56,0	9,8
10	Meksyk	TF	20,2	20,6	21,9	21,4	21,4	0,3
14	Kanada	TF	16,9	19,6	18,8	18,3	17,9	-1,8
41	Brazylia	TF	2,0	5,3	5,4	5,0	5,0	0,2
44	Argentyna	TF	2,3	2,9	3,8	4,2	4,6	9,3

źródło: Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO): UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 2, June 2008

Tab.5 Kraje świata o największych wpływach z turystyki zagranicznej (w mld USD)

Ranga	Kraj ogółem	Wpływy (w mld USD)					Zmiana (%)			
		1995	2000	2005	2006	2007	waluta	06/05	07/06	08/07
	Świat	405	475	680	742	856				
1	USA	63,4	82,4	81,8	85,7	96,7	sa	4,8	12,8	22,1
13	Kanada	7,9	10,8	13,8	14,6	15,5		-0,5	0,2	1,9
17	Meksyk	6,2	8,3	11,8	12,2	12,9	\$	3,2	5,9	5,4
40	Brazylia	1,0	1,8	3,9	4,3	5,0	\$	11,8	14,8	18,1
47	Argentyna	2,2	2,9	2,7	3,3	4,3	\$	22,5	29,0	2,8

źródło: Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO): UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 2, June 2008

2.2 Liczba przyjazdów do Brazylii

Liczba turystów odwiedzających Brazylię wzrosła w ciągu ostatnich 10 lat z 2,5 miliona w 1997 do ponad 9 milionów w 2007 roku. Według prognoz WTTC liczba ta będzie stale rosła i to w bardzo szybkim tempie. Brazylia stara się wykorzystywać swój ogromny potencjał turystyczny, oferując turystom coraz lepszą i bardziej rozbudowaną infrastrukturę turystyczną.

Rys.8 Liczba przyjazdów turystów

Źródło: www.wttc.org

2.3 Kierunki, z których przyjeżdżają turyści

Najwięcej międzynarodowych turystów, którzy przyjechali w 2007 roku do Brazylii pochodzi z Argentyny (18,3%), Stanów Zjednoczonych (13,9%), ale również z Europy zaczyna ich być coraz więcej. W ogólnej liczbie turystów przyjezdni z Ameryki Południowej stanowili w 2007 roku 37,9%, z Europy 37,9%, a z Ameryki Północnej 16,4%.

Tab. 6 Pochodzenie turystów odwiedzających Brazylię w 2006 i 2007 roku

L.p	Kraj pochodzenia	2007	Udział % w ogólnej liczbie turystów	2006	Udział % w ogólnej liczbie turystów
1	Argentyna	920,210	18.31	933,061	18.63
2	USA	699,169	13.91	721,633	14.41

3	Portugalia	280,438	5.58	299,211	5.97
4	Włochy	268,685	5.35	287,898	5.75
5	Chile	260,430	5.18	167,357	3.34
6	Niemcy	257,719	5.13	277,182	5.53
7	Francja	254,367	5.06	275,913	5.51
8	Urugwaj	226,111	4.50	255,349	5.10
9	Hiszpania	216,373	4.31	211,741	4.23
10	Paragwaj	206,323	4.11	198,958	3.97
11	Wielka Brytania	176,948	3.52	169,627	3.39
12	Peru	96,336	1.92	64,002	1.28
13	Holandia	83,554	1.66	86,122	1.72
14	Szwajcaria	72,763	1.45	84,816	1.69
15	Kanada	63,963	1.27	62,603	1.25

Źródło: EMBRATUR (2008). "Principais Emissores de Turistas para o Brasil 2006-2007"

2.4 Profil turysty odwiedzającego Brazylię

Wg ankiety przeprowadzonej w 2002 roku przez Brazil Travel, grupą najczęściej odwiedzającą kraj są ludzie z przedziały wiekowego 28- 45 lat (47,85), 46- 65 lat (30,9%), 18-27 lat (17,2%). Osoby powyżej 65 roku życia stanowią tylko 4,1%. Były to osoby w zdecydowanej większości z wyższym wykształceniem (70%). Średnie wykształcenie miało 26,7% turystów, a podstawowe tylko 3,9%.

W przeciągu lat 2000- 2002 nieznacznie wzrósł udział procentowy osób w wieku 28- 45 lat. Zwiększyła się za to o 5% liczba osób w wieku 18- 27 lat. Znaczący spadek, bo aż ponad 7%, zauważono w liczbie osób z przedziału 46- 65 lat.

Tab.7 Wiek turystów odwiedzających Brazylię

Wiek	2000	2001	2002
18- 27 lat	12.2%	15.7%	17.2%
28- 45 lat	41.6%	47.5%	47.8%
46- 65 lat	38.2%	33.0%	30.9%
Powżej 65 lat	8.0%	3.8%	4.1%

Źródło: www.v-brazil.com

Wśród zawodów wykonywanych przez turystów najczęściej pojawiali się inżynierowie (9,6%), przedsiębiorcy oraz studenci (niewiele ponad 6%).

Przeciętny roczny dochód turystów przyjeżdżających do Brazylii staje się coraz niższy, co oznacza, że wycieczki do tego kraju stają się coraz bardziej dostępne i popularne. Najbogatszymi turystami, którzy przybywają do Brazylii są Amerykanie i Brytyjczycy, następnie Niemcy i Francuzi.

2.5 Cel przyjazdów

Jako cel podróży turyści deklarowali najczęściej wakacje i odpoczynek (51,2%) oraz sprawy biznesowe (28,3%). Pielgrzymki i leczenie nie grają istotnej roli w motywach przyjazdów. Zauważyć można, że odwiedziny rodziny stały się bardziej popularne niż w latach ubiegłych.

Tab.8 Cel przyjazdu turystów do Brazylii

cel podróży	1998	1999	2000	2001	2002
wakacje/ odpoczynek	71.8%	77.6%	57.0%	55.5%	51.2%
Sprawy biznesowe	26.7%	21.2%	27.9%	34.9%	28.3%
odwiedziny rodziny	-	-	10.9%	10.6%	15.6%
Studia/ badania	-	-	1.5%	1.1%	1.6%
pielgrzymki/ religia	-	-	0.2%	0.1%	0.5%
Leczenie	-	-	1.5%	0.1%	0.3%
Inne	1.6%	1.2%	1.0%	2.2%	2.5%

Źródło: www.v-brazil.com

2.6 Długość pobytu

Tab. 9 Średnia długość pobytu turystów i ich wydatki

Cel przyjazdu	Średnia długość pobytu	Wydatki/ dzień
Biznes	9.65	112.84
Wakacje	14.8	84.36
Odwiedziny rodziny	23.7	50.90
Inne	14.0	86.17

Źródło: www.v-brazil.com

Pobyt turystów podróżujących w celach biznesowych jest zdecydowanie krótszy (9,65 dni) niż odwiedzających rodzinę (23,7 dni), lecz w ciągu pobytu wydają oni znacznie więcej (biznes – 112,84 \$/ dzień, odwiedziny 50,9\$/ dzień). Turyści przyjeżdżająca w celach wypoczynkowych, mimo że średnia długość ich pobytu to 14,8 dnia, wydają aż 84,36\$ dziennie.

2.7 Miejsce zakwaterowania

Tab.10 Rodzaj zakwaterowania turystów

	1998	1999	2000	2001	2002
Hotel	80.0%	73.5%	72.8%	69.8%	67.0%
Rodzina/ przyjaciele	16.0%	17.5%	16.9%	19.8%	22.3%
Wynajęty dom/ mieszkanie	3.4%	7.4%	3.2%	6.6%	4.0%
Własny dom/ mieszkanie	-	-	1.9%	1.9%	3.8%
Kemping	-	-	1.5%	0.2%	0.5%
Inne	0.6%	1.6%	3.7%	1.7%	2.3%

Źródło: www.v-brazil.com

Turyści najczęściej podczas swojego pobytu zatrzymują się w hotelu (67%) lub u rodziny, czy przyjaciół (22,3%). Najrzadziej jest to kemping.

65,3% ankietowanych turystów zadeklarowało, że nie jest to ich pierwsza wizyta w Brazylii, a aż 96% turystów planuje w przyszłości powtórna wizytę w tym kraju.

2.8 Dochody z turystyki

Po wprowadzeniu Planu Real, od 1994 roku wpływy z turystyki wzrosły z poziomu 1,05 mld dolarów do 3,95 mld USD w 2006 roku. W roku 2007, jak wynika z raportu UNWTO z 2008 roku, wpływ ten wyniósł 4,95 mld USD. W tym samym okresie, wydatki na turystykę zagraniczną obywateli brazylijskich wzrosły z 2,23 mld do 4,95 mld USD.

Największy deficyt w bilansie turystycznym odnotowano w latach 1997-1998 (4,37 i 4,14 mld dolarów). W latach 2005-2006, deficyt ten kształtował się na poziomie 858 – 989 mln USD. Badania wykazały, że wydatki obywateli Brazylii na turystykę zagraniczną były

znacznie bardziej wrażliwe na zmiany kursu dolara, niż wydatki turystów zagranicznych na pobyt w tym kraju.

Stały wzrost wpływów z tytułu turystyki przyjazdowej w latach 2001-2006 autorzy analizy przypisują wzrostowi gospodarczemu w głównych krajach pochodzenia turystów (USA i Argentyna) oraz poprawie oferty turystycznej Brazylii i skutecznej promocji na rynkach międzynarodowych. Jednak główną barierą wzrostu liczby turystów zagranicznych przyjeżdżających do Brazylii jest odległość w stosunku do innych popularnych celów turystyki międzynarodowej. Przykładowo, w 2005 roku Meksyk odwiedziło 21,9 mln turystów zagranicznych, podczas gdy Brazylię zaledwie 5,3 mln osób.

Analiza wskazuje również na rosnący w ostatnim czasie problem bezpieczeństwa, a także pogarszającą się jakość krajowych i międzynarodowych połączeń lotniczych. Badania wskazują, że 2/3 Brazylijczyków podróżujących turystycznie za granicę wybrałoby pobyt w kraju, gdyby dostępne oferty były atrakcyjniejsze cenowo i zapewniały odpowiedni poziom bezpieczeństwa. Dlatego też, zdaniem analityków z obu uniwersytetów, w celu poprawy bilansu wpływów i wydatków z turystyki, a także stymulowania wzrostu zatrudnienia i równomiernego kreowania dochodów we wszystkich regionach Brazylii, konieczne jest inwestowanie w rozwój infrastruktury turystycznej, a także podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników zatrudnionych w tym sektorze.

2.9 Ocena zagospodarowania turystycznego według turystów

Wg Embratur zagraniczni turyści mają dobre zdanie o infrastrukturze turystycznej. Jako dobrą i bardzo dobrą oceniło ją 50% badanych.

U większości turystów (55%) podróż do Brazylii była zgodna z ich oczekiwaniami. 31% turystów było bardziej zadowolonych niż oczekiwało przed podróżą. Tylko 2,1% oświadczyło, że są rozczarowani podróżą. Pozytywne odczucia są podstawą by stworzyć dobry obraz kraju i by przyciągnąć innych gości.

Ankieta pokazała, że turyści najczęściej krytykują bezpieczeństwo i czystość publicznych miejsc, a także oznakowanie turystyczne.

Tab.11 Co turyści najczęściej krytykują

	2001	2002
Bezpieczeństwo	9.0%	10.3%
Czystość miejsc publicznych	12.1%	10.2%
Oznakowanie turystyczne	15.8%	8.3%

Telekomunikacja	10.5%	7.4%
Transport publiczny	7.7%	5.1%
Taksówki	5.8%	4.2%
Życie nocne	3.2%	2.7%

Źródł: www.v-brazil.com

Jakość jedzenia i obsługi w restauracjach zostały dobrze ocenione, natomiast czystość i ceny często były krytykowane.

Tab. 12. Ocena usług gastronomicznych przez turystów

Ocena	Higiena	Usługi	Jakość żywności	Ceny	Typowa żywność
Doskonały	25, 4 %	34,5%	37%	33,7%	44,5%
Dobry	61,7%	56,8%	54,8%	50,1%	49,6%
Średnia	11,7%	7,6%	7,6%	13,9%	5,2%
Zła	1,3%	1%	0,5%	2,3%	0,8%

Źródł: www.v-brazil.com

Usługi przewodników turystycznych zostały ocenione jako bardzo dobre i dobre przez ponad 90% turystów.

Stan dróg w stanach południowych również został dobrze oceniony. Jednak są one w lepszym stanie niż w pozostałych regionach.

III Rynek emisji turystycznej

3.1 Turystyka krajowa

Wg Embratur turystyka wewnątrz krajowa jest najważniejszym segmentem przemysłu turystycznego w Brazylii. W 2005 roku Brazylijczycy odbyli 10 razy więcej podróży po własnym kraju, niż turyści spoza Brazylii i wydali na nie 5 razy więcej.

Najpopularniejszym celem ich podróży w 2005 roku stały się stany São Paulo (27,7%), Minas Gerais (10,8%), Rio de Janeiro (8,4%), Bahia (7,4%) i Santa Catarina (7,2%).

Największe dochody z turystyki wewnątrz krajowej również osiągnęły te same stany (São Paulo 16,4% ogółu przychodu z turystyki i Bahia (11,7%).

W 2005 roku głównym celem podróży wewnątrz krajowych były odwiedziny rodziny i znajomych (53,1%), wypoczynek na plaży (40,8%) oraz turystyka kulturowa (12,5%)

3.2 Turystyka zagraniczna

Tab.13 Najważniejsze wskaźniki turystyki zagranicznej w 2007 roku

Zagraniczne podróże turystyczne	Wydatki na turystykę zagraniczną w mld USD	Średnia długość pobytu za granicą
4,825	8,2	Podczas podróży do Europy: 15 dni

Źródło: UNWTO

Tab.14 Wydatki na wyjazdy zagraniczne (w mld USD) według krajów pochodzenia turystów

Ranga	Kraj	Wydatki (w mld USD)				
		1995	2000	2005	2006	2007
2	USA	44,9	64,7	69,0	72,1	76,2
8	Kanada	10,3	12,4	18,2	20,5	24,8
25	Polska	5,5	3,3	5,5	7,2	8,5
26	Meksyk	3,2	5,5	7,6	8,1	8,4
28	Brazylia	3,4	3,9	4,7	5,8	8,2
36	Argentyna	3,3	4,4	2,8	3,1	3,9

źródło: Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO): UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 2, June 2008

Brazylijczycy na swoje podróże zagraniczne wydali w 2007 roku 8,2 mld USD, co sprawiło, że na liście krajów wydających najwięcej znaleźli się na pozycji 28. Dla porównania Amerykanie, będący na miejscu drugim wydają 76,2 mld USD, a Argentyna z miejsca 36 tylko o 3,9 mln USD. Wydatki na podróże zagraniczne stale rosną w dość dużym tempie.

Podróże Brazylijczyków do Europy są długie. Ich średnia długość to 15 dni. Ze względu na odległość krótkie podróże nie są opłacalne. Wysokość wydatków rośnie bardzo szybko. W 2002 roku wynosiła ona 2,4 mln USD, a w 2007 8,2 mln USD, czyli przeszło trzy razy więcej.

UNWTO podaje, że liczba podróży zagranicznych Brazylijczyków w ostatnich latach rośnie bardzo szybko. W 2002 roku wynosiła ona 2,3 mln, a w 2007 już 4,8 mln, co oznacza wzrost o 106%. Zarówno wzrost liczby podróży zagranicznych jak i wzrost wydatków na nie

ma związek z poprawiającą się sytuacją ekonomiczną Brazylii, która znajduje się obecnie w w fazie wysokiego wzrostu, tzn. boomu.

Główne kierunki wyjazdów Brazylijczyków to obecnie Stany Zjednoczone, Argentyna, Urugwaj, a z krajów europejskich to Hiszpania, Francja, Włochy i Portugalia.

Brazylijczycy podczas wyjazdów do Europy przeważnie odwiedzają więcej niż jeden kraj.

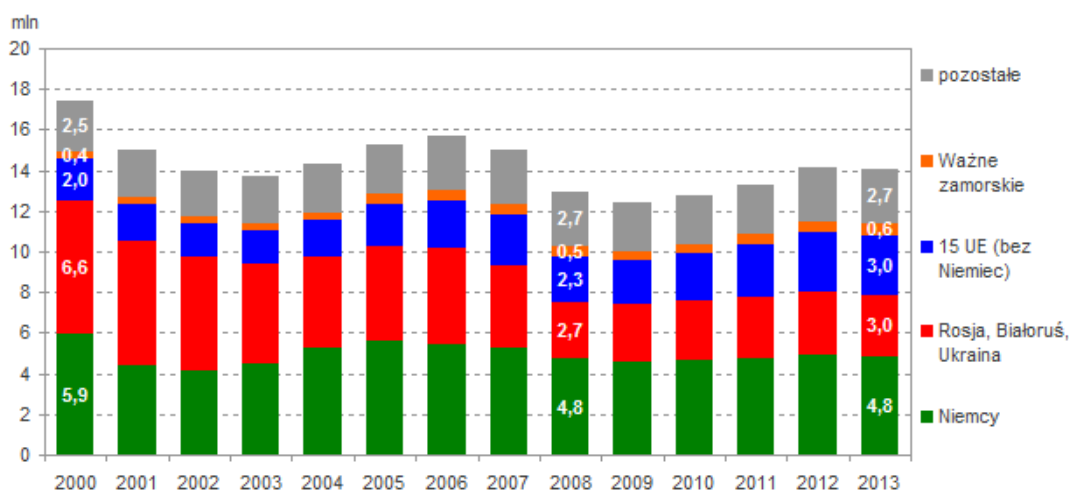
Brazylijscy turyści najczęściej pochodzą z południa, z takich regionów jak São Paulo (41,4% wszystkich podróży zagranicznych), Minas Gerias (13,7%), Rio de Janeiro (8,1%), Rio Grande do Sul (7,2%) i Parana (6,9%).

IV Znaczenie rynku turystycznego dla Polski

4.1 Liczba przyjazdów do polski

W 2007 roku zanotowano 66,2 mln przyjazdów cudzoziemców do Polski (o niespełna 2% więcej niż w 2006 r.), w tym, według oszacowań Instytutu Turystyki, około 15 mln przyjazdów turystów (o 4% mniej).

Rys. 9 Przyjazdy turystów do Polski według głównych grup krajów (w mln)

źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki (III 2009)

Instytut Turystyki przewiduje, że po okresie spadku liczby turystów (w 2008 13 mln), w 2013 liczba ta osiągnie 14,1 mln, czyli wzrośnie nieznacznie. Liczba turystów z krajów zamorskich i pozostałych krajów świata również niewiele się zmieni.

4.2 Kierunki, z których przyjeżdżają turyści do Polski

Tab.15 Przyjazdy cudzoziemców do Polski w latach 2005- 2007 wg krajów.

	Przyjazdy				Zmiany w 2007 r			
	2005	2006	2007	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	rok
Ogółem	64606,1	65114,9	66207,8	14,3%	3,9%	2,0%	-10,4%	1,7%
Niemcy	37436,3	37192,1	38102,7	11,1%	2,8%	5,1%	-7,6%	2,4%
15 UE bez Niemiec	2066,4	2430,4	2720,5	14,3%	19,8%	13,3%	0,0%	11,9%
Główne kraje zamorskie	516,8	561,9	567,5	9,0%	0,5%	-9,3%	20,4%	1,0%
USA	339,7	353,5	331,0	0,4%	-4,5%	-16,4%	10,0%	-6,4%
Korea Płd	39,4	53,2	63,8	61,5%	25,8%	-3,6%	30,8%	19,9%
Kanada	62,8	72,3	78,0	16,2%	1,1%	4,3%	27,1%	7,8%
Pozostałe zamorskie	162,6	186,4	267,2	30,9%	28,0%	24,5%	97,9%	43,4%

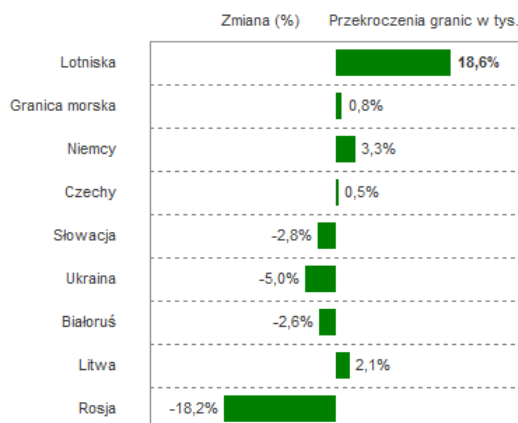
Źródło: GUS, na podstawie danych Straży Granicznej. Dane za grudzień 2007 oszacowane przez Instytut Turystyki

W tej tabeli Brazylia nie została uwzględniona w grupie głównych krajów zamorskich, więc znajduje się w grupie pozostałych krajów zamorskich. Instytut Turystyki podaje, że Liczba turystów z Brazylii w 2005 roku wynosiła 11 tys, 2006 roku 12,5 tys, a w 2007 roku już 15 tys. Obserwujemy więc stały, stopniowy wzrost. Zaznacza jednak, że rzeczywista liczba Brazylijczyków odwiedzających Polskę może być nawet dwukrotnie większa, gdyż duża ich część ze względu na pochodzenie europejskie ma podwójne obywatelstwo. Brazylijczycy przyjeżdżający do Polski to przeważnie mężczyźni (73%), z grupy wiekowej 35- 44 lata (40%), 45-54 lata (40%), powyżej 55 lat (13%).

Rys.10 Przyjazdy do Polski według granic

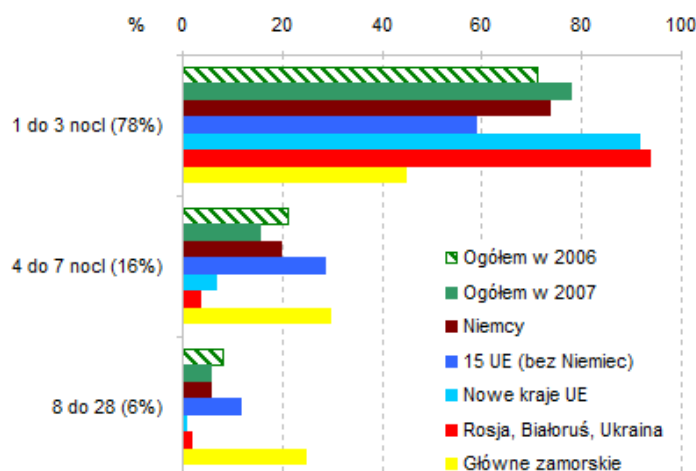
Źródło: GUS, analiza Instytutu Turystyki.

W roku 2008 w porównaniu z poprzednim liczbą przekroczeń granic Polski drogą powietrzną wzrosła aż o 18,6 %, na co wpływ ma popularyzacja podróży samolotem jako szybsza i bezpieczna forma.

4.3 Długość pobytu turystów odwiedzających Polskę

Rys. 11 Długość pobytu w Polsce (%)

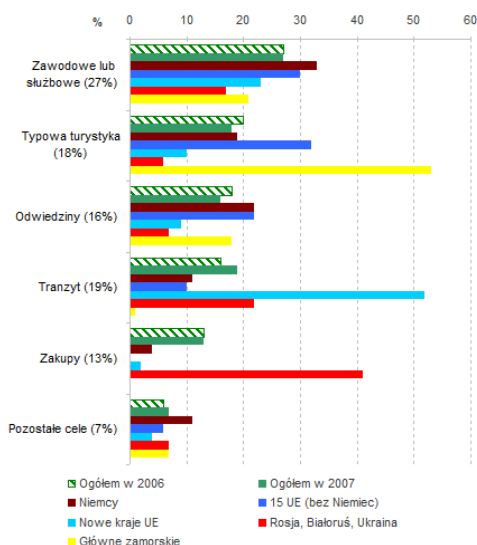

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Rysunek ten pokazuje iż największa część turystów z krajów zamorskich, bo aż ok. 45%, którzy przyjeżdżają do Polski, zatrzymuje się tu na 1 do 3 nocy. Na 4 do 7 nocy 31%, a na ponad 8 noclegów 25%. Wg danych Instytutu Turystyki średnia długość pobytu turystów z Ameryki Południowej wyniosła w 2007 roku 17,5 nocy, a poza głównym sezonem 17,2 nocy.

4.4 Cele przyjazdów turystów do Polski

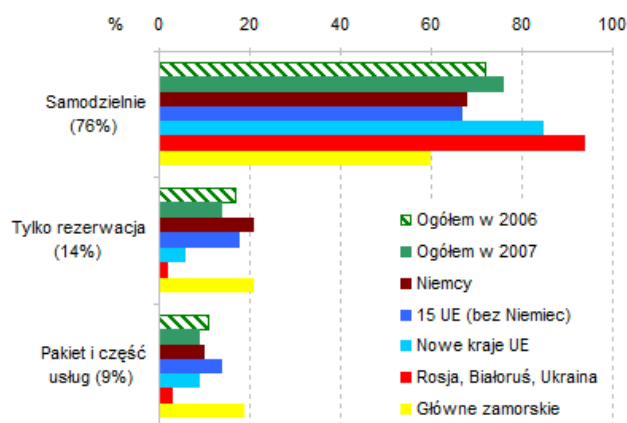
Rys.12 Przyjazdy turystów do Polski według podstawowych celów pobytu (w %)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Największa część przyjazdów cudzoziemców z krajów zamorskich do Polski wiąże się z typową turystyką (54%). Kolejnym ważnym motywem są sprawy biznesowe (21%) i odwiedziny krewnych i znajomych (19%). Ze względu na odległość, nie zdarzają się przyjazdy na zakupy.

Rys.13 Organizacja przyjazdów (%)

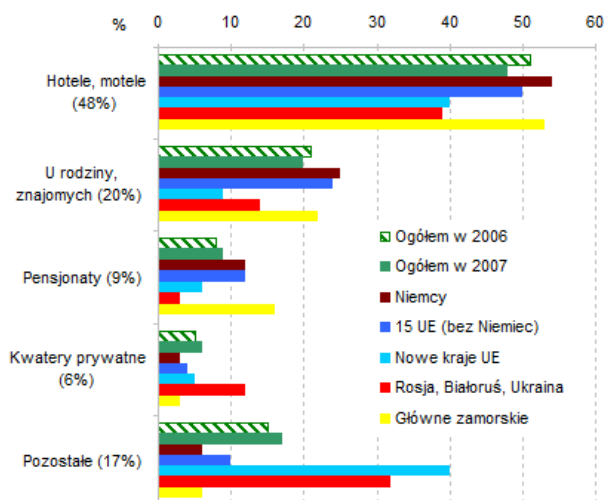

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Turyści z krajów zamorskich najczęściej sami organizują sobie przyjazd do Polski. Ma to miejsce aż w 60 % przypadków.

4.5 Miejsce zakwaterowania turystów odwiedzających Polskę

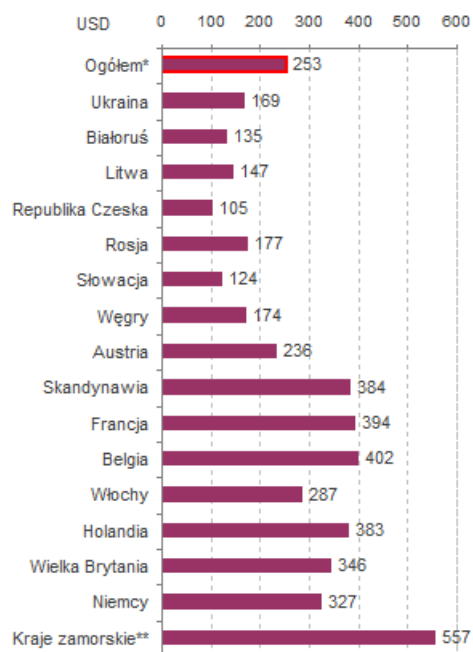
Rys.14 Główne miejsca noclegów (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

4.6 Wydatki turystów przyjeżdżających do Polski

Rys. 15 Przeciętne wydatki turystów na osobę w 2007 roku (według krajów, w USD)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Największymi wydatkami w przeliczeniu na osobę cechują się przyjazdy do Polski osób z krajów zamorskich, bo jest to aż 557 USD. W porównaniu średnia na wszystkie kraje wynosi 253 USD.

4.7 Polonia brazylijska

Pierwsi Polacy przybyli do Brazylii w XVII w. W ciągu kolejnych stuleci osiedliło się wielu walczących w powstaniach listopadowym i styczniowym. Brali oni też udział w walkach o niepodległość Brazylii. Również przebywało tu wielu polskich badaczy i naukowców, m.in. Edmund Strzelecki, prowadzący badania przyrodnicze. Polacy w Brazylii zasłużyli się nie tylko w rozwoju nauki, ale także przy budowie kolei i portów. Ze wszystkich trzech ówczesnych zaborów przybywali do Brazylii Polacy, całymi rodzinami, w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia. Największa fala tej zarobkowej emigracji przypada na drugą połowę XIX w., kiedy to rozpoczęła się gorączka poszukiwania złota i diamentów. Obecnie Polonia brazylijska liczy około 800 000 osób.

Największe skupiska polonii znajdują się w południowych stanach:

Paraná- według danych polonijnych 1.500 tys.- Pierwsi osadnicy pochodzenia polskiego przybyli do Parany w zorganizowanych grupach w 1869 roku. Od 1890 roku nastąpił gwałtowny napływ imigrantów polskich z trzech zaborów. Do wybuchu I wojny światowej do Brazylii przybyło ponad 100 000 Polaków – zamieszkali głównie w stanach Parana, Santa Catarina i Rio Grande do Sul. Przybywający wówczas do Brazylii Polacy byli traktowani jak wychodźcy, ponieważ nie posiadali polskich dokumentów. Imigranci z terenów dzisiejszej Polski najczęściej trudnili się rolnictwem, żyli w polskich skupiskach, kultywowali tradycje. Jedną z osad założonych przez Polaków była miejscowość Nova Dantzig. Najbardziej znanym Brazylijczykiem polskiego pochodzenia, którego życie było związane ze stanem Parana, był Paulo Leminski (brazylijski pisarz i poeta).

Santa Catarina – około 280 tys.

Rio Grande do Sul – 300 tys.

São Paulo

Zakończenie

Brazylia nie stanowiła jak dotąd ważnego punktu wypadowego dla Polaków, a Polska dla Brazylijczyków. Dane pokazują jednak, że z roku na rok liczba przyjazdów rośnie. Rosnące dochody ludności będą sprawiały, że na cel podróży będą wybierane coraz to nowe i bardziej egzotyczne miejsca. Mimo, że koszt takich wczasów jest jak dotąd dość wysoki, głównie ze względu na odległość, uważam, że Brazylia jest atrakcyjnym dla nas Polaków miejscem podróży. Dodatkowe silne powiązania historyczne obu krajów i mieszkająca ta liczba grupa polonii, podnoszą atrakcyjność kraju dla nas. Rosnąca mobilność ludzi, daje również szanse, że z biegiem czasu polepszy się połączenie komunikacyjne między Brazylią i Polską.

Jest kilka biur podróży, które zajmują się organizacją wyjazdów do Brazylii. Uważam, że polskie biura podróży powinny się zainteresować bardziej tym krajem. Plaże europejskie są już wszędzie pełne polskich turystów. Wyjazd do Brazylii, gwarantuje jeszcze całkowity odpoczynek od języka polskiego i również od Polaków, którzy jak wiadomo nie zawsze zachowują się przykładowie. Myślę, że w przyszłości przez większą liczbę touroperatorów, zostanie stworzony nowy produkt turystyczny w postaci wyjazdów do Brazylii

Bibliografia:

- Przewodnik „Brazylia” Gazety Wyborczej wyd. 2006
- „Ameryka Południowa cz. 2”, wyd Pascal 1998
- <http://brazylia.geozeta.pl/pogoda>
- www.unwto.org
- www.wikipedia.pl
- www.v-brazil.com
- www.intur.com.pl
- www.stat.gov.pl
- www.brazilia.org.pl
- <http://www.v-brazil.com/tourism/embratur/>

Spis rysunków

Rys.1 Położenie Brazylii

Rys.2 Sąsiedzi Brazylii

Rys.3 Roczny opad i temperatura w mieście Brasilia

Rys.4 Roczny opad i temperatura w mieście Rio de Janeiro

Rys.5 Roczny opad i temperatura w mieście Manaus

Rys.6 Rejony turystyczne w Brazylii

Rys.9 Plaża w Receife

Rys.7 Nizina Amazonki

Rys.8 Liczba przyjazdów turystów

Rys.9 Przyjazdy turystów do Polski

Rys.10 Przyjazdy do Polski według granic

Rys.11 Długość pobytu w Polsce

Rys.12 Przyjazdy turystów do Polski według podstawowych celów pobytu

Rys.13 Organizacja przyjazdów

Rys.14 Główne miejsca noclegów

Rys.15 Wydatki turystów na osobę w 2007 roku

Spis tabel

Tab.1 Podział administracyjny

Tab.2 Podstawowe wskaźniki ekonomiczne

- Tab.3 Najczęściej odwiedzane miejsca
- Tab.4 Kraje świata emitujące największą liczbę turystów
- Tab.5 Kraje świata o największych wpływach z turystyki
- Tab.6 Pochodzenie turystów odwiedzających Brazylię
- Tab.7 Wiek turystów odwiedzających Brazylię w 2006 i 2007 roku
- Tab.8 Cel przyjazdów turystów do Brazylii
- Tab.9 Średnia długość pobytu turystów i ich wydatki
- Tab.10 Rodzaj zakwaterowania turystów
- Tab.11 Co turyści najczęściej krytykują
- Tab.12 Ocena usług gastronomicznych przez turystów

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że zostało on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczych praw autorskich